

A jövő nemzedék munkálatai az állatvédelmi téren.

I. Tanítóképző intézetek.

Az O. Á. E. a jövő nemzedéket megakarja nyerni az állatvédelmi eszmének, ezért legelőször a leendő tanítókhöz és tanítónőkhöz fordult és azok számára összesen 100 frtnyi pályadíjat tűzött ki. A budapesti tanító- és tanítónő-képző intézetek 1892-ben felhivattak, hogy állatvédelmi cikket irjanak: az irgalomnak az érzését csepegtessék a gyermekek szívébe, jobb és nemesebb szívű embereket neveljenek. Pályáztak és díjakat nyertek: a VI. ker. állami polgári tanítónőképző intézettől:

Szabó Ilona és Török Berta,
az I. ker. állami polgári tanítóképző intézettől:

Kőcze István és Wirker István,
a II. ker. állami elemi tanítóképző intézettől:

Szekeres Margit és Stärk Jozefin,
a róm. kath. elemi tanítónőképző intézettől:

nem érkezett pályamunka,
a róm. kath. elemi tanítóképző intézettől:

Hunyadi Béla.

Kőcze István értekezése: «Az állatvédelem és a néptanító» az 1893. évkönyvben, *Szekeres Margit* «Egy igaz történet» című cikke; *Winter István* értekezése: »Munkára fel» és *Szabó Ilona* «Állataink védelme» az «Állatok öré»-ben jelentek meg. *Stärk Jozefin* elbeszélése az 1896. évi naptárban közzé lett téve. Most közzé tesszük *Török Berta* elbeszélését.

Egy este tanítványaim körében.

— Elbeszélés. —

Irta: TÖRÖK BERTA III. oszt. t.

Nevelőnő voltam C-ben. Egy estefelé három kis tanítványommal: Kálival, Lilivel és Irénnel annyira belemelegedtünk a «csapóka» játékba, hogy alig vettük észre, mikor a szobaleány vacsorázni hívott.

Az ebédlőbe siettünk. A vacsora az asztalon párolgott.

— «Paprikás csirke!» — kiáltották egyszerre örömmel a gyermekek és még én is — bár komolyságom tiltá a hangos tetszés nyitvánitást — megelégedett pillantást vettem a tál felé.

A zajos fogadtatást csend követte és nem sok idő kellett hozzá, hogy a tál mint időjós is megörvendeztessen.

— «Milyen jól tette az Istenke, hogy csirkét is teremtett,» — mondá szájacskáját törülgetve Káli.

— «Bizony ez akkor is eszedbe juthatna, mikor az udvaron halálra kergeted őket.» — feddé öcsését Lili.

— De mikor ijedtökben olyan ügyesen futkosnak.

— S te tudsz gyönyörködni hennök, mikor azok kétségbe vannak esve? Te kegyetlen vagy. Jól esnék, ha tégedet is . . .

— «Egészségtekre kívánom a vacsorát,» mondá a mama és mindnyájan felkeltünk az asztaltól. Kis tanítványaimmal a szomszéd szobába mentünk. Káli hozzám sompolygott.

— Édes néni, ugy-e én nem vagyok kegyetlen? Hiszen soha sem jutott eszembe, hogy azok a szegény kis csirkék olyan nagyon megijednek.

— «Ha nem öntudatosan bántottad őket, csak szófogadatlan voltál.» — Azonban látva, hogy e megjegyzés által Lili malmára hajtottam a vizet, nehogy újabb pörlekedésre adjak okot, másfelé akartam gondolatukat terelni. «Az igaz, hogy az engedtlenség csunya, rossz szokás, de mégsem olyan megvetendő, mint a kegyetlenség, éppen azért meg kell gondolnunk, hogy kit nevezünk kegyetlennek. Kegyetlen csak az, a ki azért bántja a gyengét, hogy fájdalmában gyönyörködjék.»

— «Mint Káli a csirkéket» — vágja közbe Lili. A Káli nagy fekete szeme megtelt könnyel s szájszegletei rángatózni kezdtek.

— «Ne bántsd Káli't, Lilikém! Ő eddig csak meggondolatlanságot követett el, de ezentul azt se fogja ismételni. Ugy-e nem teszed többet, édes kis fiam? Mert lásd, a mostani meggondolatlanság később kegyetlenség lesz. A ki pedig az állatokkal kegyetlenül bánik, az kinozza őket. Az állatkinzás nem emberhez méltó cselekedet. De az olyan kis fiu mint Káli, ezt még nem tudhatja, azért a nagyobbaknak szeretettel fel kell őt világosítaniok.

Leültem a nagy bőrkarosszékbe. Káli hálás tekintettel telepedett mellém. Enyhe nyári este volt, még nem volt egészen sötét, de az ujhoid már bekandikált az ablakon. Lelkem előtt gyermekkorom emlékei elevenedtek fel.

— «Egy régi történet jutott eszembe, melyből mind a ketten okulhattok.»

— «Meséljen, meséljen kedves néni!» mondák egyszerre mind a hárman és Lili még Irénke közelebb húzódtak hozzám.

— «Nem mese ez, hanem való. Az igaz, hogy bizony már régi történet, de még sem olyan réges régi, mint a «Tartodvár» építése. Akkor történt, mikor még én is olyan rövid ruhás kis leányka voltam, mint Irénke és már hét nap óta fél 8 óraker reggel iskolába siettek. Nem voltam olyan szerencsés, mint ti, mert még egész kicsi voltam, mikor édes jó szüleim meghaltak.

Nem is ismertem, csak két gyepes hantra emlékszem egy hárs alatt, azt mutatták nekem és azt mondták, hogy imádkozzam, mert itt nyugszik apám és anyám. Egy nénémnél laktam, a ki olyan öreg volt, hogy már alig látott és egész nap egy karoszekben ült. Agyon unhatta volna magát, ha nem lett volna mindig mellette egy nagy szürke cziczi, a mely hol dorombolt, hol fejét nénikém karjához dörgölte, hol ő is megunva ez egyhangu életet, czicza módra fejezte azt ki: felállt, hátát puppá görbítette és keskeny, piros nyelvét kinyajtvá kellemetlen vékony hangon ásított. — Noha ő is megsokalta egyszer-egyszer ezt az egyformaságot, elképzelhetitek, hogy én milyen borzasztó unalmasnak találtam. A szomszédban kis fiuk és leányok laktak, s ha csak szerit tehettem, átmentem hozzájuk játszani. Éppen vasárnap délután volt és én ismét a szomszédban játszottam. Már mindenfelébe beleuntunk. Játszottunk: csapókát, bárányt és farkast, bujuskát, de most valami mást szerettünk volna. Azonban sehogyse tudtunk megegyezni; a mit az egyik akart, a másik ellenezte, már-már barcra került a dolog, mikor egyszerre csak «Miau!» — «Miau!» — hangzott a fejünk felett. Általános csend lett, Jancsi szemé hirtelen felcsillant. «Tudjátok, mit játszunk?» «Mit?» «Mit?» «Kovácsosdit, fogjuk meg a cziczát, ő lesz a ló.»

A fekete szemek érdeklődve tekintettek reám. Nagyon tetszett a terv. «Cziczus!» «Cziczus!» kiáltással rohantunk a kerítés felé, de a czicza megijedt és visszahuzódott. «Csendesesen, cziczuskám, Czirmos gyere ide!» — és a Czirmos, a nagynéném cziczája, megismerve hangomat szót fogadott s lassanként miakolva lejött a kerítésről. Ujjongva vittük az udvar hátsó részébe, a hol a többiek hamar elkészítették a műhelyt. Egy szál gyertya, egy csomó gyufa és egy darab piros spanyolviasz volt egy padra helyezve. Jancsi volt a mester, Juliska és Rózsika az inasok, én a paripa gazdája. A mester, mint az igazi kovács, feltúrte kabátja ujját és a pad elé állt. Én illedelmesen kopogtattam a kerítés oldalán: «Jó napot, majszter ur!» — «Hozta Isten! Mivel lehetek szolgálátjára?» — «Ezt a lovat szeretném megpatkoltatni.» «Inasok, éleszszetek tüzet!» — Rózsika meggyújtotta a gyertyát. Juliska megolvasztotta a spanyolviaszt és becsepegtette a dióhéjba.

A három kis gyermek kipirult arczezal, feszült figyelemmel hallgatott.

«Jancsi néma fejbólintással fejezte ki megelégedését, majd felém fordulva fontoskodva kérde: »Nem rugós ez a paripa?» — «Igen jámbor állat, felelém végigsímitva a Czirmos hátát, mire elkezdett dorombolni. — «Azért jó lesz erősen megszorítani.» szólt Jancsi és harsány hangon adta ki a parancsot: «Inasok, tartsátok hátra a lábát!» — A czicza tüszkölt, rángatózott, de hiába! Hátra tartottuk egyik lábacskaáját s Jancsi a forró viaszszal telt dióhéjat talpaeszkájára nyomta.»

A két kis leány szemében fényes köny ragyogott, míg Káli haragosan húzta össze szemöldökét.

A szegény állat keservesen nyávogott, egész teste megrázódott és elakart futni, de három lábon csak sántikált. Leült egy sarokba és elkezdte rázogatni fájós lábát, majd éles körmeivel kaparta és mikor ez sem használt, hogy enyhítse fájalmát, elkezdte nyalogatni — a dióhéjat. No már ezt nem lehetett nevetés nélkül kiállani. Egyikünknek sem jutott eszébe, hogy a szegény Czirmos fájalmában tesz ilyen furesa dolgokat. Újra megfogtuk és mind a négy lábát megpatkoltuk. Most már állani sem tudott, ott vergődött a földön és szeméből csurogtak a könnyek. Mi is kezdtük sajnálni, de Janesi nagyon mulatságosnak tartotta és vele nem mertünk ellenkezni. Egy darabig néztük a szegény macskát, de meguntuk. Versenyfutást rendeztünk, majd a fákra mászkáltunk úgy, hogy jól aláhanyatloit a nap, mikor hazamentem. Néném éppen tornáczban állott és a zsömlét aprított a Czirmos tányérkájába, letette a szokott helyére, de a Czirmos nem jött vacsorázni. «Vajjon hol lehet? Nem láttad Panna?» kérde nyugtalankodva. «Nem,» akartam mondani, de hazudni nem voltam képes. «Láttam,» — felelém röviden. — «Hol?» «Ma délután a szomszédban.» «Bizonyosan ti üldöztétek el a környékből.» «Oh nem, itt kell lennie valahol; messze nem is mehetett, mert megpatkoltuk.» «Mit csináltatok vele?» — »Megpatkoltuk« — ismétlém, és elmondtam, hogy kitűnően mulattunk a kovácsosi játék közben. Néném végét sem várta elbeszélésemnek, hanem hívta a cselédet és a mennyire fájós lábai engedték, sietett a czicza keresésére. Én is utánok mentem.»

— «Bár megtalálnák» — szólt Irénke.

— «Cziczus!» «Cziczus!» hangzott az egész kertben. De semmi nesz, semmi nyávogás nem hallatszott; már vissza akartunk térni, mikor egy bokor alul halk nyögés ütötte meg fülemet. Gyorsan felhajtottam a gallyakat és ott feküdt a czicza.

— «Meg van a Czirmos!» kiáltottam örömmel, de ugyancsak elszomorodtam, mikor a cseléd a bokor fölé tartva kis lámpását, megvilágította az elkinzott állatot. A szegény czicza tiszta vér volt, össze-vissza harapva és ránczizálva. A «Maros» meg a «Tisza», a bácsi két komondorja, melyek sokszor irigykedtek a Czirmosra, most kamatostul fizették vissza a sok pofot, melyet a czicza gyors lábacskaí olyan gyakran osztogattak. Szegény állat nem tudott elmenekülni és magát védelmezni képtelen volt. Néni-kém sirt, mikor meglátta. Gyöngéden felemelte és bevitte a konyhába, kimosta és bekötözte sebeit, de hiába, a szegény czicza szeme megüvegesedett, még egyet rángatózott és — kimult.

Káli nagyon nézte a földet, Lilike a köténye szélét rángatta és Irénke kipirult arczán egy köny gördült alá.

— Reám borzasztó hatást tett. Elkezdtem keservesen sirni, nem vacsoráltam semmit, sőt még az ágyban is mindig úgy tetszett, hogy hallom a Czirmos fájdalmas nyávogását és látom üveges szemét. Néni-kém megsajnálta és az ágyam szélére ült. «Ne töprenkedjél» — mondá — «hiszen már úgy sem sem segíthetsz a dolgon. Nem is annyira a te hibád, mint a Janesié. Te

még kicsi vagy és nem tudtad felfogni, hogy a szegény cziczának milyen borzasztó kínokat okoztál és hogy milyen bűn volt ebben gyönyörködni. Most az egyszer kiment tudatlanságod, de őrizkedjél máskor hasonlót elkövetni, mert a gyermekkori szokás a felnőtt embernek természetévé válik.» Sirva ígértem meg, hogy soha sem teszek többet ilyesmit. Feltettem magamnak, hogy ezentul, a hol csak szerit tehetem, védelmezni fogom az állatokat. Imádkoztam és elaludtam.

Másnap alig vártam, hogy Jancsival találkozzam. Megmondtam neki, hogy a szegény Czirmos elpusztult és hogy milyen csunya volt tőle, hogy nagyobb léteére halálra kinozta. Gunyosan kaczagott és nyúl szívűnek nevezett. Részint azért, hogy a hány-szor reá néztem, mindig Czirmos jutott eszembe, részint meg nénikém intését követve, nem barátkoztam többet vele.

Pár nap mulva nagyon komolyan ültem a néném szobájában; nem tudtam az iskolában a verset, a tanító ur megizente és néném büntetésből bezárt. Künn ült a tornáczon és a nyitott ajtón keresztül be-benézelt; nem mozdulhattam az asztal mellől, a míg azt a rettenetes verset nem tudtam. A hogy egy kissé felnéztem, mindjárt bekiáltott: «Tudod-e már?» Pedig még csak annyit tudtam: «Zum Kampf der Wagen und Gesänge». Hanem ha már fel nem nézhettem, csak azért sem néztem a könyvbe, hanem a kályha melletti sarokba. Ott mozgott valami. Halk rágicsálás hallatszott, majd ismét mozgás. Vajjon mi van ott? Egy hegyes fekete bajusz, egy megnyult arczocska és két pislogó fekete szem tünt elő. Meg se mozdultam; egy kis szürke egérke dugta ki fejecskéjét. Jobbra, balra kukucskált, kinyujtotta hegyes karmu lábacsokját, még egy percz és künn volt egészen. Vékony farkinczája csak úgy izgett-mozgott a padlón. «Kész vagy-e már?» kiáltott be néném és a kis egér gyorsan bebújt a lyukba. «Én nem voltam ilyen gyorsan készen a feladatommal».

— Nem bujt ki többet a kis egér? kérdé Káli. — Majd meglátod. Hol is hagytam el? Igen, a kis egér bizony nem akart többet előbujni. Addig-addig nézegettem hiába a lyukját, hogy utoljára is beleuntam és megtanultam a leczkémét. Hibátlanul mondtam fel és néném lágy kenyeret meg körtét adott uzsonára. Ugrálva siettem a kert felé, de néném visszahívott, hogy tegyem el a könyvemet. Csendesesen léptem be a szobába, tekintetem a kályha felé esett és ime: nem csak az előbbi, de még két iczi-piezi vékony farkinczáju egérke ficzánkolt a sarokban. Az egyik észrevett s vesd el magad, mind a három egymás hátán bujt be házacskájukba. Sajnáltam, hogy megijesztettem őket, de alig telt el egy pár pillanat, ismét halk nesz, vékony czinczogás hallatszott és a hosszú bajuszu nagy egér újra kidugta fejét. Vajjon mit akarhat? Játszani? Hiszen fél az istenadta. Bizonyosan éhes. Letörtem egy darabot a kenyereimből és a lyuk elé dobtam. Még le se esett a morzsa, már eltűnt az egér. Én is elmentem játszani s csak este kerültem vissza a kertből, de már ekkorra hire-hamva se volt a kenyérdarabkának, a kis egér-

család fellakmározta. Nagyon megörültem, mert úgy éreztem, hogy jól cselekedtem.

— Hiszen azt is tett néni — mondá Irénke.

— Várd csak a végét! Másnap, harmadnap és azután minden nap sajtthéjat, szalonnabört és kenyérmorzsát raktam a lyuk elé. Rendre, rendre a kis egérkék, annyira megbátorodtak, hogy még előttem is falatoztak. Nagyon gyorsan nőttek, a falon nemsokára több apró repedés lett látható és én nem győztem az én egérkéim növekedő falkájában gyönyörködni. De mi történt? Egyik este esett az eső és reggel néném melegebb czipőt akart huzni, de a mint kiveszi a szekrényből, valami mozog benne, ijedten dobja le és egy kis egér ficzánkolt ki belőle. «Szegény Czirmos» — sohajtá — «látszik, hogy nem vagy. De majd másként segíték a dolgon». Behívtá a cselédet, megkeresték az egérlyukakat és midőn iskolába indultam, már ott állt az én egérvároskám előtt egy rettenetes téglalkotmány — a csapda. A lazán összeillesztett tégladarabok közt messzire illatozott a darab szalonnafelső, tudtam jól, hogy az én kis nyaláncjaim nem tudnak a kísértésnek ellentállani. És csakugyan, mikor hazaérkeztem, azzal az ujsággal fogadott Boris, hogy a csapda négy egeret ütött agyon.

— Maradt még vagy egy? — kérdé ijedten Káli.

— Oh, még nagyon sok. De azért sajnáltam én is kis kedvenceimet. Hanem titkon mégis bizonyos megelégedést éreztem. Milyen önérzettel fogok én most nénémre nézni, mikor uzsonánál a láboshban maradt tejet — a Czirmos részét — kiadja és reám szemrehányó tekintetet vet! A mit én tettem, csak tudatlanság volt, de az ő cselekedete szántszándékos. Igen, ő törbe csalja az egérkéket, ő igazán kegyetlen. Az uzsonánál néném, talán mert még jobban érezte, mint máskor, a jó egerésző czicza hiányát, nem érte be a pusztá tekintettel, hanem mikor a kávéit kitöltötte, így szólt: «Beh kár, hogy nem kell a Czirmos tányérjába is tölteni». Most úgy éreztem, hogy méltatlanul ér a szemrehányás, nagyon zokon esett és addig-addig biztatgattam magamat, amíg meg mertem nénimet szólítani. «Kedves néném, ne nézzen reám olyan haragosan, hiszen én csak tudatlanságból járultam a szegény Czirmos elpusztításához, de nénikém szándékosan ütteti agyon az egérkéket». «És te ezért engem biztosan kegyetlennek tartasz. Gyere csak kis leányom, velem a kamarába». Nénikém felkelt az asztaltól, én követtem és pár perc alatt a kamarában voltunk. De milyen látvány tárult elénk! A lisztes zsák kirágva, a szép komlós kenyér, a téli sajtok megkezdve, a szalonna össze-vissza rágicsálva. «Édes istenem!» — kiáltottam — «hiszen ezt a lisztet szitálták olyan sokáig, ezek meg a téli sajtok; mit adunk majd a bácsinak vacsora után a retek mellé?» «No lásd, ezt mind a te pártfogoltjaid tették és te mégis kegyetlennek nevezesz, a miért igyekszem elpusztítani őket, pedig családunk, embertársaink érdeke kívánja így. Mindenütt pusztítják a kártékony állatokat. Oroszországban az állam maga is rendez évenként a farkasok pusztítására vadászatokat. Nálunk a magyar

államvasutak predeáli vonalának igazgatósága évenként 600 frtot fizet egy embernek, a ki a patkányokat és egereket pusztítja a vonalon». «De hiszen ezek a szegény állatok nem tehetnek róla, ha kártékonyak, nekik is élniök kell». — «Az igaz és ezt soha sem szabad az embernek elfelejteni, azért mindig arra kell törekednie, hogy a lehető legkevesebb fájdalommal semmisítse meg őket. De a műveletlen emberek az által akarják megboszulni a szenvedett károkat, hogy ha egy kártékony állatot megfognak, válogatott kegyetlenséggel ölik meg. Éppen a napokban láttam, hogy a szomszédok megfogtak egy patkányt, a farkára szalmát kötöttek, meggyújtották és úgy engedték szabadon. Igazán nem csoda, ha Jancsi vásott, kegyetlen gyermek, milyen is legyen, ha ilyen példát lát. Pedig a mit Jancsi megszokik, János nehezen hagyja el; szinte látom, milyen rosszlelkű, verekedő ember lesz, ha felnő».

— Milyen ember lett Jancsi? — kérdék egyszerre a gyermekek.

— Mindjárt meglátjátok, csak egy kis türelem, mert bizony nyolcz esztendő hosszú idő és én éppen nyolcz évig nem láttam.

— Hiszen csak a szomszédban lakott! — kiáltott fel csudálkozva Lili.

— Igen, de én nem laktam ott. Nénémék elhatározták, hogy nevelőnői pályára adnak és ezért már az elemi osztályokat a városi intézetben tanultam. Csak tavaly nyáron látogathattam meg öreg nénemet. Éppen nagyon esős idők jártak és ilyenkor a mi kis falunkban feneketlen a sár. A mint a hidon befordult a kocsink, egy zsákokkal megrakott szekeret találtunk, kerekei egész a küllőig benn voltak a sárban s a két szegény pára alig bírta megmozdítani. Egy szálas fiatal ember állott a szekér mellett, csunyan szitkozódott és egész erejéből ütötte a szegény párákat. Az öreg kocsis nem tudta szó nélkül megállani és oda kiáltott: «Inkább segíts te is emelni, ne üsd azokat a szegény állatokat!» — «Már azt nem teszem. Azért ló, hogy huzzon; miért nem lett viczispán!»

— Kissé kihajoltam a koci ablakán és a mint az előttem álló suhancz arczára tekintetem, egy régi ismerős állt előttem: a szomszéd Jancsi. Bizony már embernyi ember volt, de azért a régi arczvonások felismerhetővé tették még most is. Eszembe jutott szegény jó néném mondása, mert bizony a mit Jancsi gyermekkorában megszokott, ime felnőtt korában természetévé vált. Ezalatt megérkeztünk. Néném nagyon megörült, hogy viszontláthatott, leültünk vacsorázni; már rég elvégeztük az étkezést, de még nem keltünk fel, hiszen olyan régen nem beszélgettünk együtt. Lelkendezve fut be Boris: «Nagy dolog történt!» — «Mi?» — «A szomszéd Jánost elfogták a zsandárok, mert a kis szolgáját úgy megdöngötte, hogy a m-i kórházba kell szállítani». Megmondtam, még mikor a szegény Czirmost megpatkolta, hogy a tömlőzbe kerül — mondá néném. Nem tudtam semmit szólni, lelkemet fogva tartották gyermekkori emlékeim s most,

hogy láttam, mitől mentett meg néném, mikor az első ballépésnél figyelmeztetett, könyes szemmel csókoltam meg kezét.

Az okos fekete szemek még reám voltak szegezve. Irénke végre megszólalt: Én nem sajnálom Jánost, mert megérdemelte sorsát. Kegyetlen, rosszlelkű ember volt.

— De miért lett azzá?

— Mert nem volt, ki figyelmeztesse, tanítsa gyermekkorában.

— Éppen azért sajnálnunk kell Jánost és a hol csak látunk gyermeket; a ki meggondolatlanságból kinez egy-egy állatot, figyelmeztessük, hogy kerülje, mert lám saját lelkét teszi tönkre vele. Ti is őrizkedjétek s legyen mindig előttetek a Jancsi példája. Mert nem is gondoljátok, hogy ha sok ilyen gyermek nőne fel, milyen nagy hatással lenne az egész országra, sőt ha több országban garázdálkodnának, mondhatnók az egész emberiségre nézve is. Hány gyermek van a mi jobboldali szomszédunkban?

— Pali, Misi, Gyuri és Ákos — számitgatja ujjacskaín Káli, míg Irénke határozott hangon jelenti ki, hogy:

— Négy.

— Hány a másikban?

— Egy — kiáltá Káli nem akarva nénjének hagyni a dicsőséget.

— Ti vagytok hárman. Négy, meg egy, meg három, összesen nyolcz. Tehát a környéken nyolcz gyermek van és hány czicza?

— Három — feleltek karban.

— No lássátok, ha mindegyik csak egy macskát patkolna meg, még a hetedik szomszédból is kiirtanátok a cziczákat.

— És mindent megennének az egerek — mondá Lili, mint jó gazdasszony.

— Meg bizony, hanem ti ugy megszoknátok az állatkinzást, hogy a macskák után a kis kutyákat, azután a kis bárányokat, libákat, stb. pusztitnátok el.

— Hát akkor mit ennénk?

— Hiszen nem halnánk éhen, mert zöldség, vetemény még mindig van bőven. De ha mindenütt így cselekednének az emberek, bizony nem sok «hat ökrös gazda» lenne a faluban. Pedig mentől több vagyonos gazda lakik egy községben, annál vagyonosabb az és mentől több vagyonos helység van egy országban, annál gazdagabb az egész ország. Éppen azért a jó hazafiak egyik főtörekvése volt már régen is az, hogy mentől több hasznos háziállat legyen az országban. Kinek az arczképe függ az apa íróasztala felett?

— A Batthyányi Lajosé — felelék a gyermekek.

— No lássátok, ez a derék hazafi hozatta Spanyolországból az első merinói juhokat Magyarországra és ma a hegyes vidékek lakosai leginkább sajt, turókészítéssel es posztógyártással foglalkoznak.

— Krrr! — hallatszott egy jól ismert hang. Mindnyájan a fali órára tekintettünk. Az óra czifrázatán hirtelen kinyílt egy kis csapóajtó és egy kis szürke madár lépett ki rajta, szárnyát ki-

terjesztette, csőrét kinyitotta és éles hangon kiáltotta: «Kakuk, kakuk!» . . . éppen kilenczszor.

— Már késő van, feküdjetek le gyermekek!

Alig egy negyed óra mulva három kis szőke fürtű gyermek térdelt összekulcsolt kezekkel a puha, fehér ágyacskákban és kérte a jó istent, hogy jó gyermekei legyenek.

Mint minden este, ugy ma is megcsókoltam őket, Kálihoz mentem utoljára, mert ő volt a legkisebb. Szempillái már lecsukódtak s félig álmában suttagá: «Többet soha — sem — kergetem — a csirkéket.

II. Az «Elpis Melena» alapítványára pályázó tanítónők képzők munkálatai.

Elpis Melena, a híres író nő és a humánizmusnak leghivebb apostola, ki a jótékonyági egyesületeknek, de különösen az állatvédő egyesületeknek valóságos nemtője, a mennyiben az Európában szerteszét működő egyesületeknek évente tetemes segélyösszegeket küld és mindenféleképpen istápolja, ki Kréta szigetén (Törökországhoz tartozik) Candia városában levő birtokán állat-áslumot rendezett be és annak fenntartásához évente 2000 frankkal hozzájárul, a mi országos egyesületünknek is jóakarója. Egyesületünk igazgatója ugyanis, mikor Kréta szigetén villájában felkereste s három hétig az ő vendégszeretétét élvezte, annyira lelkesíteni tudta Magyarország iránt, hogy ő a magyarországi tanítónőképző intézetek javára 500 frankos pályadíjat alapított, hogy ezen összeg kamataiból évente azon növendékek jutalmaztassanak, kik a legjobb állatvédelmi cikket írják. Az alapítólevél következő hat pontból áll:

1. Alulírott a Budapesten székelő «Országos Magyar Állatvédő Egyesület» részére 165 o. é. frtot küld, mely összeg a már előző években küldöttel csatolva 224 azaz kétszázhuszonnégy frtnyi (500 frank) alapítványi összeget tesz.

2. Ezen tőke «Elpis Melena alapítvány» czim alatt örök időkre tulajdona az Országos Magyar Állatvédő Egyesületnek.

3. Ezen tőke kamatai oly dolgozatok jutalmazására fordítandók, melyek *magyarországi tanítónőképzédkéntől* az országos állatvédő egyesület által kiirt pályázat hirdetéseire beküldettek.

4. A tanítónőképzédek a helynevek betürendje szerint hivandók fel a részvételre.

5. Két egyenlő értékű dolgozat közül azé legyen az elsőség, mely a «Gemma» czimű művemben kifejtett elyeknek hódol, azaz a vivisectiót elítéli.

6. Kivánom, hogy a tőke az osztrák-magyar általános tisztviselő egyesület budai társulatánál kamatoztatólag helyeztessék el.

Kelt, Khaleppán, Kréta-sziget, 1892. július 25-én.

Schwartz Marie Esperance.
Elpis Melena.